

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XI. Gravis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

post appellationem acta sunt, in irritum revocentur, postea super matrimonij impedimento cognoscatur, ac definiatur,

SYMMARIUM.

1. Repellens à se coniugem absque iudicio Ecclesie, censetur eum spoliare possessione juris matrimonialis.
2. Si in causa matrimoniali iudicio possessorio proprietatis etiam aliquid admisceatur, solus Ecclesiasticus iudex cognoscit: Si verò præcisè agatur de receptione coniugis repulse, vel de compellendo ad reddendum debitum &c. secularis etiam iudex competens erit.
3. Vxor eiecta à marito contra matrimonium iudicio petitorio agente, potest tam ante quam post litem contestationem per modum actionis petendo restitutionem suspendere iudicium petitorium.
4. Quod ipsum etiam aliis suis iuribus in corporalibus eiecti facere possunt.

Nota I. Si Coniux coniugem à se absque iudicio Ecclesie removeat, censetur eum spoliare possessione juris matrimonialis. Vide quæ dicam in c. Literas. h. t.

2 Nota II. Ad iudicem Ecclesiasticum spectat in causa matrimoniali cognoscere etiam super possessorio. Quòd si quæstio proprietatis admisceatur, quia dubitatur de valore matrimonij, tunc solus Ecclesiasticus iudex cognoscet, cum causæ possessionis & proprietatis coram uno iudice tractandæ sint; sin autem valor in quæstionem non veniat, sed solum agatur de receptione coniugis repulse, tum etiam secularis iudex est competens, uti docet gl. in c. Non est. ij. verb. Vxor. de spons. & alij apud Sanch. l. 9. disp. 4. n. 7. Vbi ait idem esse sentiendum de compulsione ad reddendum debitum, quam etiam secularis iudex facere potest, si de valore matrimonij quæstio nulla sit.

3 Nota III. Si Maritus eijciens uxorem contra matrimonium agat propter impedimentum dirimens, uxor ante & post litem contestatam per modum actionis petendo restitutionem suspendere potest iudicium

petitorium, ita ut prius super possessorio cognoscendum sit, ad uxoris eiectæ restitutionem. Ita Innocent. hic. n. 1. Panorm. n. 7. contra gloss. verb. Ante. Nam alioqui daretur occasio seu stimulus spoliandi, si Spoliator agendo in petitorio, probandòque intentionem, possessorium recuperandæ à se remove possit. Confirmatur ex c. Pastoral. 5. De Causa possessionis.

4 Quæres, num hæc doctrina locum tantum habeat in Causa matrimoniali, Resp. Cum Imola hic. n. 3. habere etiam locum in aliis causis, quibus agitur de iure incorporali, quòd conventus petitorio, tentare possit possessorium recuperandæ, ita ut suspensio petitorio, hoc prius expediatur. Exemplum. Capitulum Canonicorum agit contra Titium Clericum aetione negatoria in rem, ut à Iudice declaretur nullum ipsi jus capitulare competere; Vel Dominus fundi simili aetione agit contra vicinum, ut declaretur, agrum suum liberum esse à servitute, seu vicino jus nullum actus seu itineris competere, tunc reus conventus ante vel post litem contestatam proponere potest actionem iudicij possessorii, petendo se restitui in possessionem, quæ per vim priuatus sit, videlicet à Capitulo eiectus; à Domino ad fundum nõ admissus; at verò in rebus corporalibus hoc fieri non potest, siquidem in his Actor non possidet, sed petit à possidente, ergo Reus conventus petitorio iudicio, movere non potest actori possessorium recuperandæ, seu ut clariùs dicam, petere non potest se restitui in possessionem sibi ablatam.

CAPITVLVM XI.

Gravis.

PARAPHRASIS.

Archidiaconus invadens Monasterium Dolense, gravia damna intulit, quamobrem Monachi questi sunt apud Cælestinum III. Is rescripsit iudicibus, si rem ita se habere cognoverint, ut cogant Archidiaconum, ablata integrè restituere, damna refarcire, & de illata iniuriâ satisfacere, imò verò ablata & occupata unà cū fructibus

y

ctibus

Etibus restituenda esse non tantum ijs, quos violentus possessor percepit, sed quos pristini possessores Monachi percepissent, nisi eis possessio crepta fuisset.

SYMMARIUM.

1. *Mensura restitutionis facienda in damno formaliter iniusto, est læsio alterius, ita ut eatenus restitui debeat, quatenus læsus est.*
2. *Cui lis mouetur, super re quam hæcenus ut suam possedit, tantum in ordine ad aliquos effectus, male fidei possessor dicitur.*
3. *Debet etiam officio iudicis ad plenam restitutionem compelli iniustus spoliator, quãvis non omnia ab actore petita.*
4. *In aliis tamen iudiciis ad fructus ante litem contestatam perceptos, aut ad expensas non condemnabit iudex, nisi nominatim petantur.*

Nota. Possessor malæ fidei, seu formaliter iniustus, restituere debet non tantum rem & fructus rei quos possedit (exceptis merè industrialibus) sed etiam, quos non possidet, & absumpsit, imò & eos quos nunquam possedit, sed Dominus seu pristinus possessor percepisset, nisi ipsi res ablata, aut iniquè detenta esset. De hoc dixi lib. 3. tit. 2. c. 4. Ratio prioris partis est, quia fructus qui ex re aliena percipiuntur, ut frumentum ex agris, vinum ex vineis, lac aut lana ex ovibus, ad Dominum eorum pertinent, non ad iniquum possessorem, deductâ tamen æstimatione laboris ac industriæ, ergo ita restitui debent, aut si non restituantur, sed iniquè absumantur, damnum Domino inferitur, quod refarciendum est. Altera pars probatur, quia malæ fidei possessor refarcire debet omne damnum & lucrum cessans, cuius iniusta causa fuit: quare dici solet, quod mensura restitutionis faciendæ, in damno formaliter iniusto, sit læsio alterius, ita ut quatenus læsus est, eatenus restitui debeat secundum dicta cit. tit. 2. c. 1. n. 2. Loquor autem de malæ fidei possessore, qui propriè ita dicitur, quia iniuste possidet, aut dolo possidere desuit, videlicet iniuste absumendo. Alius autem est malæ fidei possessor, cui supervenit scientia rei alienæ, cum antea probabiliter ignoraret, is a-

liud restituere non debet, nisi quod tempore acquisitæ notitiæ possidet, aut quatenus se ex re locupletiorè tunc esse agnoscit, præterquam si ob usucapionem legitime completam, tutus sit, sicuti dixi cit. tit. 2. c. 3. n. 1. Sed & is malæ fidei possessor dicitur, cui lis mota est super re, quam hæcenus ut suam possedit, l. Sed et si. 25 §. Si ante. ff. De petitione hæred. Id verò tantum pertinet ad quosdam effectus, videlicet ut ex eo tempore, quo lis mota est possessori, usucapio interrumpatur, l. Mora. 26. C. De rei vendit. Item ut fructus rei omnes etiam consumptos post litem contestationem restituere necesse sit, si actor in petitorio vincat. l. Certum. 22. C. eod. Videatur gl. hic verb. Fructus. His addendum, quod ad fructuum restitutionem unâ cum re, atque universi damni ac lucri cessantis compensationem violentus & iniustus possessor compellendus sit iudicis officio, tametsi hæc non omnia petita fuerint ab Actore, uti colligitur ex hoc capitulo, §. l. 1. §. Non solum. ff. De vi. At verò satisfactio pro iniuria non venit accessoriè, nisi petatur. Argum. C. Querelam. 24. de Elect. In aliis autem iudiciis, ante litem contestatam percepti fructus nominatim petendi sunt in libello, alioquin ad eos iudex non condemnabit. l. Adilem. 25. §. Item sciendum. Et l. Item si. 130. ff. De adifio. quod & similiter in expensis præstandis observari debet. l. Pactum. 10. ff. De usufruct. Ceterum si fructus jure actionis seu vindicationis debeantur, tum obtentâ victoriâ super re principali, postea fructus jure peti possunt, ita ut lata sententia super re, fidem faciat super fructibus, secundum doctrinam Bartoli. l. Et ex diverso. §. Vbi. n. 3. ff. De rei Vindicatione.

CAPITVLVM XII.

Olim.

PARAPHRASIS.

Episcopus Tridonensis Fratribus humiliatis domum Calventiæ unâ cum possessionibus agrorum, eâ conditione concessit, ut in eo fundo nomine Episcopi hospitale &